

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. I. Christus in jacentem crucem humi dejicitur, aut in erectam quod
verius videtur, ascendit. Tres iridis colores explicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

re. ubique & in omnibus institutus sum. & satiari, & esurire, & abundare, & penuriam pati. Hic meum reperio ducem, hic Christum meum imitor. Recordor paupertatis ac moditatis, quam Dominus meus perulita, bñthii & felis quod bibit: & ego servulus vilissimus ista censeam a me aliena, mihi non ferenda? Cum Christo esse pauperem summæ sunt divitiæ.

CAPVT VII.

Christus moriturus in cruce clavis figitur.

Inter meteoza pulcherrimum, iris. Quod Siracides affirmans, Vide arcum, inquit, & benedic cum qui fecit illum: valde speciosus est in splendore suo. Iris Platoni mater admirationis, ornamentum est caeli. Ante annos mille sexcentos Hierosolymis in monte Golgothæ Iris apparuit, quam Hebraei vates prædixerunt, quam orbis vidit & miratus est. Hæc Iris multicolor fuit Unigena Dei JESVS Christus in cruce suffixus. Hic viror dumosi ferti, hic cereus pallor obitæ mortis, hic purpura copiosè fusi sanguinis. Vide hunc arcum, & benedic cum qui fecit illum. Cum Augustino dixerim: Jam incipiant mysteria Christi non ad fontem sedentis, sed in trabe pendentis. Christum in cenaculo pedes lavantem, in Oliveto prolixius precantem, & sanguine sudantem; Christum à Judæa proditum, à Petro negatum, ab Herode illumum, à Pilato flagellatum vidimus: Christum spinis coronatum, ostro ludicro velatum, ad plebem produdum aspernatus; Christum supplicio crucis addictum, sub cruce in Calvariam educi, vestimentis exui, vino myrrhato excipi spectavimus. Hæc omnia prolusiones erant ad crucis supplicium. Jam ergo incipiunt mysteria. Spectaculum invisum, inauditum, celo terræque obstupescendum ante oculos statuemus, Dei Filium in cruce clavis affixum. Ad hoc mysterium articulatus explicandum, & memoria diutius servandum, iridis imagine non incommodè utemur.

§. I. Christus in jacentem crucem humi dejicitur, aut in erectam, quod verius videtur, ascendit. Tres iridis colores explicantur.

Prodigium nimis obtupefendum, Dei Filius, latronum medius, in arbore infami mortuus. Quæ usquam acerbior aut ignominiosior mors quam crucis? In quâ tamen expiravit summum caeli terræque decus, Dei Filius JESVS, ne tale quid nimis acerbum aut ignominiosum sibi censeat ulla fors hominum. Equis unquam mirari satis & capere queat, caelestem Patrem Filio suo, qui & ipse verus Deus, imperare ac dicere. Abi fili, terras pete, & in patibulum te patere suspendi. Atque hæc admiranda tribus solis oculis complexi sunt Evangelistæ: Et crucifixerunt eum. Hoc Simon Cassianus jure admiratus, Sunt, inquit, mysteria tam profunda, ut Spiritus sanctus factum, non facti modum dicat. Eo hæc voces spectant: Verbum caro factum est; peperit filium suum primogenitum: Et crucifixerunt eum. Horum verborum consideratio ad nostrum majus promeritum nobis relicta est. Certè his mysteriis explicandis nulla satis ponderosa verba inveniuntur; hic nimia est humani oris egestas. Hic cogitationibus longè agitur efficacius quam verbis, tamen nec ullis quidem cogitationibus rei dignitas satis unquam indagari possit. Sed ad nostram nos iridem vertamus.

Iris est opaca, rosida nubes, in quam immixta sol radiis resulget, sicut speculo excipitur reflexa imago. Humana Christi natura, veluti nubes opaca textit divinum. Et ecce, ait Moyses, gloria Domini apparuit in nube. Hæc nubes tora in lacrymas, sudorem, aquam, sanguinem soluta est. Huic iridi Sol justitiæ ferientes radios il-

lustrat. Atque hinc nobis hæc nova iris, triplici colore. Primus sive extimus est croceus, seu citrinus; alter medius, viridis seu prasinus; tertius ruber seu purpureus. Tres isti colores, triplex Christi crucifixi mysterium repræsentant commeditandum.

Primus color croceus, seu citrinus, Christum in crucem humi dejectum, aut in eam descendisse significat. Hic primaria & verus quaestio. Hæc an sublimè crucifixus sit Christus. Prima opinio est eorum, qui censent Christum humi affixum, quod facilis. Alii asserunt, Christum per asseres & tabulationem seu pegma ad crucem ascendisse, & ita sublimè in eam fixum. Opinio tertia est, manus in jacente, pedes in erecta clavis affixos. Hanc ego causam non disceptaverim, salvo cuiusvis judicio, malim tamen, expensis rationibus, in opinionem secundam discedere, & Christum sublimè affixum dicere. Certè hic modus, in crucem tollere, usitator; & faretur Justus Lipsius, qui de cruce disserens, In ipsa, inquit, fixatione, tria: Suspendio, adstrictio, Inscriptio. Ante suspensionem nudatio. Receptum hoc in plerisque suppliciis, velut naturæ suavitatis, quæ nudos induxit in vitam, & educit. Dati nudi in crucem jacentem raro (in Christo videtur observatum) in erectam saepius. Cur in alto rei affigerentur, rationes fructus plures. Christum hoc modo clavis in sublimi fixum senserunt è pificis multi. Post pascos viri doctissimi, quos inter Joannes Toletus, & Martinus Delrius. Idem asserit beata Birgita, cum quæ plerique sanctorum Patrum huic Christi figendi modum Ascensionem vocant, & illud eo explicant: Dixi, Ascendam in palmam, & apprehendam fructus ejus. Hic certè figendi modus in majus rei ludibrium, & graviozem populi terrorem fuit, in oculis omnium fontes clavis affigere. Hic pia mentis est, cum sensu perpendere, quàm miserabili visu Christus nudus & vulneratus tabulationem illam perreptarit.

Præquam verò ascenderet, credibile profus, quod Robertus Aquinas censet, Christum nudum crucientis genibus flexis, manibus oculisque caelo elatis, ut jam supra demonstratum est, Patri se denuò sicut ipso principio vitæ, obtulisse in hunc modum. Suscipe, mi Pater, me ipsum in sacrificium pro humani generis salute. Ita Pater, quia sic placitum est ante te, hæc etiam crucem obedienter amplectar. Has, obsecro, voces altius animo inscribamus: ita nos par est loqui in rebus adversis omnibus. Cum dicto Christus ascendit crucem, & in eam mox ita extensus est, ut nullum sine dolore membrum, compago artuum omnis soluta, venæ & nervi lacerati, plagæ omnes renovatæ, ossa omnia dinumeranda fuerint exposita. Quod prædicens Psaltes, Foderunt, inquit, manus meas, & pedes meos, dinumeraverunt omnia ossa mea. Deus olim Abrahamum foras educens. Suscipe calum, inquit, & numera stellas si potes. In Calvariam foras extra urbem educti sumus, hic Christus è cruce unumquemque nostrum compellans, Suscipe, ait, & numera, si potes, plagas meas & vulnera, dolores meos & tormenta; rimare totum corpus; an nervum, venulam, oscillum dolore liberum invenias: quod flagris & spinis intactum, crudelis hæc distensio afflixit. Sola lingua videri potuit evasisse immunis, sed & illa aceto, felle, myrrhato vino cruciata. Quæ in toto corpore, quod suis careat doloribus, & adhuc torquendum dabo. Ipsæ medullæ suos sentiunt cruciatu. Hic primus iridis color croceus, Christi in crucem ascensio.

Alter viridis seu prasinus. Jam paratus ad amplectendam crucem Dominus JESVS properanter cruci affixus. Moris quidem erat antè manus, deinde pedes; prius dextram quàm levam clavo figere, sed hic, cum Toletum putem, id temere neglectum: hoc unum festinantius agebant, ut in cruce vivus spectari posset; quem admodum piscis træ fugientis ad culinam raptim defertur cultro subjiciendus. Hieronymus Natalis, &

Christi mysterium repræsentant.

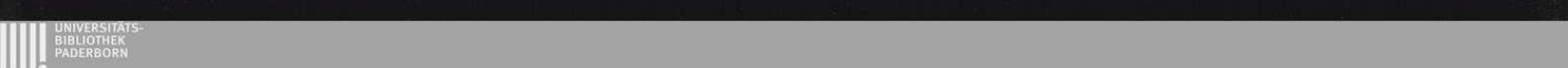
1. Color citrinus Christum in crucem humi dejectum, aut in eam descendisse significat.

Christum sublimè crucifixum fuisse probatur. Lipsius l. 2. de Cruce cap. 7.

Toletus in Ioan. Delrius in opere Mariano, sacræ lect. II. de Pass. Dem. & Polemica. 2. Revelat. S. Birgita lib. 1. cap. 10. Cant. cap. 7. v. 8. Christus Oravit ante ascensionem crucis. In Incarnatione.

Ludolphus de Saxonia, qui de passione Domini, ait viro sancto revelatis, hanc artuum extensionem omnibus cruciatibus fuisse servierem, ut quæ omnes venas, nervos, membra omnia ut chordas in citharâ intenderit. * Psalm. 21. v. 17. & 18. Gen. c. 15. v. 5.

2. Color viridis, paratum ad amplectendam crucem Dominum Jesum properanter cruci affixum significat.

Vincencius Brunus oculis & auribus hoc representant, quam promptè Christus & ultro brachia, quã festinanter & cupidè Pharisæi clavos porrigant. Nimirum amori & odio nil satis festinat. *Quod si hec in viridi faciunt, in arido quid fiet?* Putant aliqui clavos non sine summo cruciatu agrè transtulisse. Sed nos hæc talia piis amantium commentationibus transcribimus. Imago Christi sic in crucem affixi, sicut Paschatis agnus: immo, teste divo Justino Martyre, Agnum Hebræi in formam crucis extensum assarunt, prout laniones nostri pecudes ad carnarium suspendunt, & macello parant. Sed alia hæc questio, num Christus tribus, an quatuor clavis cruci sit affixus. De tribus pervulgata est opinio.

Gregorius Turonensis, Joannes Toletus, alii complures, qui etiam libros eã de re dederunt, quatuor clavos in Christi cruce numerant. Res jasn videtur liquida satis, & certa de clavis quatuor. Et certè difficillimum est capere, qui tandem fieri potuerit, ut duo pedes uno simul clavo figerentur. *a* Rectè igitur affirmari conseo, duos pedes duobus clavis scabello suppedaneo affixos, idque est more & ritu Romano factum. Quod Gregorius Turonensis, quem dixi, apertissimè confirmat, *b* & unã quartit, quò locorum Dominici hi clavi devenerint. Primum ajunt in mare Adriaticum * sedandè tempestatum: tam frequentia in eo naufragia erant, ut navium vorago diceretur: duos alios Constantino Imperatori oblatos, hunc quidem franco, illum galeæ inferendum; quartum denique Treviris asservari. Quando igitur quatuor membra erant figenda cruci, quatuor eis assignati milites. Hoc & præterea icones loquuntur, uti argentea Romæ ad Sancti Petri, Lovanii ad S. Michaëlis, in Hispaniã Burgis, sed & alibi in plurimis antiquis cænobiiis. Quod diva Clara de monte Falcone Christus se spectandum exhibuerit tribus clavis cruci affixum, & ejus rei vestigia in corde virginis post mortem secto sint visa, c non refello. Hoc ajo: Hæc virgo Christum crucifixum sibi meditando ita impressit, prout pichum vidit.

† Tertius nostræ iridis color ruber & purpureus torrentem sanguinis in cruce fusi monstrat. Mi Deus, qui demum res eò adduci potuit, ut Dei Filius in crucem actus velut fons argus purpureum laticem per siphones mitteret, aut velut iris sanguine roretur? Ad liberandam gentem humanam suffecerit Christum lacrymandam fundere, sanguinis guttulum offerre, genu Patri hestere; sed tanta tantus amor impetravit. *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* d

Exclamat olim in Verrem Tullius: *Nefas civem Romanum vincire, scelus verberare, prope parricidium necare, quid dicam, in crucem tollere?* Civis Romanus & Dei Filius, o quantum distant! Civem Romanum crucis damnare, crimen inauditum. Dei Filium orbis arbitrum in crucem subigere, quale demum censendum erit piaculum? Crux summis & primi nominis sceleribus fuerat decreta, linguis sacrilegis, idololatriæ, latrocinii, & non nisi servi in crucem rapiebantur: nec enim gravior, diuturnius, scelerius, ignominiosius supplicium; crucifixi omnes *maledicti*. Cur igitur mortalium innocentissimus hanc turpissimam simul & acerbissimam mortem sibi met elegit? Causas ordipe dabimus.

§. II. Cur Christus supplicium crucis elegerit, sex assignantur causæ.

I. Ut tantò melius mors ista orbi universo innotesceret, tot vaticiniis prædicta. Eam etiam ob causam celebrerimus huic supplicio electus est locus, & dies. Ut sit quãdo vel tristioribus ærumnis pressi, aut gravioribus noxis implicati caelestes iras cuperemus effugere, huc velut ad asylum curreremus. In proparulo crucifixus Jesus se omnibus præbet adeundum. Quod præterea lex dixit, huc

A flecti potest: *Et erit visa quasi pendens ante te.*
 II. Ut Christus calum inter terramque mediis verus agnosceretur, Deum inter & homines sequeretur. Certè quatuor illa crucis cornua nobis adumbrabant ruinam Angelorum reparandam, Patres limbo educendos, filios celo adscribendos; hostes ipsos gratiã donandos. *Vnus ergo Deus, Paulo teste, unus & mediator Dei & hominum, homo Christus Jesus, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.* Nemo amplius dicat: Quò fugiam, aut quò me veritatem? Hic melior testamenti mediator est. Huc fuge, huc te verte.

III. In cruce membra Christi omnia paratissimos offerunt amores. Nam Dominus Jesus crucifixus caput inclinat ad osculum pacis, brachia pandit ad amplectendos tam bonos quam malos, ut & ipsi fiant boni; manus habet apertas ad dandum, cor lancea reseratum ad amandum; pedes fixos ad expectandum dum redeamus ad ipsum. Hic multicolor Iris, signum fœderis inter Deum & homines; hic corpus totum, velut arcus, intentum. *Vide hunc arcum, & benedic eum qui fecit illum.* Ab hoc arcu amoris volant sagittæ, quæ corda hominum novis in Christum amoribus inflammant. Hinc ille amoris excessus est, de quo Moses & Elias in Thabore loquebantur; excessus planè infinitus, non pro amicis solum, sed etiam pro inimicis hæc tanta pati. *Cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortem filii ejus.*

IV. Ita veritas suis iteri promissis. Prædixit & promisit Christus sapius: *Sicut Moses exaltavit serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis.* Cum exaltaverit filium hominis, tunc cognoscetis, quia ego sum. Et ego, hexaltatus fuero à terrã, omnia traham ad meipsum. Hoc autem dicitur significans, quã morte esset moriturus. Astrologia rudimentum est: Sol quò altior, hoc potentior. Tanto enim fortius agit, & liberalius calefacit, quò à terrã sublimius iter suum conficit: ita Christus in altum per crucem evehctus, mox Nicodemum & Josephum ad se traxit: etiamnum corda ad se trahit, sed corda, quæ non recesent cum Nicodemo & Josepho ascendere, eruentum corpus excipere, mundã sindone involvere, proprio monumento reponere.

V. Pro iis Christus scelerum pœnas luere, pro illis subire mortem debuit, quæ excenas cruce, qui mille patibula, qui gehennæ incendia, qui supplicia infinita sunt meriti; pro servis & latronibus, quibus crux debebatur æterna, factus est Christus obediens usque ad mortem mortem autem crucis. Paulus Romæ, ut civis Romanus, iure civitatis donatus gladio, Petrus ut piscator vilissimus cruce sublatu est. Protoplasti & primi parentes nostri, fures & latrones fuerunt. Furtum horribile contra Numinis edictum apertissimum commiserunt; quo uno scelere animas & corpora posterorum jugularunt. Horum omnium pœnas expendit, & cædes infinitas in cruceluit Christus gentis humanæ vindex, & parens reditã libertatis.

VI. Supplicium crucis subiit Christus, ut corpus gravissimis quidem cruciatibus affectum, nihilominus tamen maneret integrum. Idcirco noluit cum infantibus ab Herode obruncatis confodi & jugulari, à Nazarenis præcipitari, à Pharisæis lapidari; ut Joannes decollati, ut Isaias medius secari non voluit; nimirum ut corpus servaretur indivisum: quo symbolo luculentè docuit, omnes amicos suos æternis deliciis destinatos, ærumnis aut tormentis præsentibus à se neutiquam abstrahendos, sed integros in æternitatis diem servandos. Certissimò nitimur hoc promissio: *Oves meæ vocem meam audiant, & ego cognosco eas, & sequuntur me. Et ego vitam æternam do eis & non peribunt in æternum, & non rapiet eas quisquam de manu meã.*

§. III. Sex

Quatuor clavis Christus est cruci affixus. a S. Bonav. ait pedes prius ferreâ fide trans-fossos sicut ipsam crucem perforatam. Inaudium. b Greg. Tur. lib. 1. de Gloria Mart. cap. 6. Idem assignati milites. Hoc & præterea icones loquuntur, uti argentea Romæ ad Sancti Petri, Lovanii ad S. Michaëlis, in Hispaniã Burgis, sed & alibi in plurimis antiquis cænobiiis. Quod diva Clara de monte Falcone Christus se spectandum exhibuerit tribus clavis cruci affixum, & ejus rei vestigia in corde virginis post mortem secto sint visa, c non refello. Hoc ajo: Hæc virgo Christum crucifixum sibi meditando ita impressit, prout pichum vidit.

Causæ cur Christus acerbissimam mortem elegerit.

I. Ut tantò melius mors ista orbi universo innotesceret, tot vaticiniis prædicta.

